

Světová literatura od poloviny 19. století

Mgr. Lenka Trtíková

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CHARLOTTE BRONTĚOVÁ

Jana Eyrová

VY_32_INOVACE_06_3_02_CJ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Životopisné údaje

- 1816 -1855
- britská spisovatelka
- nejstarší ze sester Brontëových (Emily a Anne byly také spisovatelky)
- živila se jako učitelka a guvernantka
- díla vydávala pod pseudonymem
- nejvýznamnější dílo : Jana Eyrová

Jan Eyrová

- inspirací pro popis nevlídného až hrubého prostředí školy, ve které se Jana vzdělává, byla Cowan Bridge v Lancashire – v ní se vzdělávala autorka se svými třemi sestrami
- román byl mnohokrát zfilmován, či zpracován jako televizní seriál

Úkoly pro četbu knihy:

1. Kdy a v jakém (jakých) prostředí se román odehrává?
2. Kdo je vypravěčem příběhu? Jaký vliv má výběr vypravěče na působivost románu?
3. Charakterizujte postavu pana Rochestera - povahu, vlastnosti. Jak se vyvíjí jeho vztah k Janě? Čím je jeho chování k Janě motivováno? Co na Janě oceňuje?

4. Charakterizujte postavu Jany Eyrové - povahu, vlastnosti (jak se projevují v Janině životě, např.: při překonávání obtíží apod.) Zhodnot'te její názory na společnost a vztahy mezi lidmi (ženy - muži, bohatí- chudí, postavení žen) - čím byly ovlivněny, jsou obvyklé v tehdejší společnosti, nebo se jimi Jana vymyká? Nachází pro ně pochopení? Jaký je její vztah k ostatním postavám, jaký je jejich vztah k ní? Jak se vztahy vyvíjejí?

-
5. Doložte, že autorka postavy podává psychologicky.
 6. Z čeho vyplývají a jak ovlivňují děj podivné události na Thornfieldu?
 7. Co je v románu zobrazeno realisticky? Co autorka v románu kritizuje?
 8. Které motivy románu je možné hodnotit jako romantické (které postavy, tajemství, vztahy...)?
 9. Charakterizujte jazykovou stránku románu.

Ukázka I

Až dosud jsem pana Rochestera neodsuzovala za to, že chce uzavřít sňatek z vypočítavosti a kvůli společenským stykům. Když jsem zjistila, že to má v úmyslu, velice mě to zprvu překvapilo – nebylo by mě ani napadlo, že by se ve volbě své manželky mohl dát ovlivnit tak všedními pohnutkami; ale čím víc jsem přemýšlela o tom, jaké mají oba společenské postavení, jaké se jim dostalo výchovy, tím méně jsem se cítila oprávněna odsuzovat pana Rochestera a slečnu Ingramovou za to, že se řídí názory a zásadami, jaké jim byly bezpochyby vštěpovány už od dětství.

Všichni příslušníci jejich třídy se řídili takovými zásadami, a tehdy jsem se domnívala, že pro to mají důvody, jimž patrně nemohu porozumět. Zdálo se mi, že kdybych jako on byla muž z dobré a zámožné rodiny, vyvolila bych si jen takovou ženu, kterou bych mohla milovat.

Úkoly k rozboru:

1. Zasad'te ukázkou do kontextu celého díla.
2. Které vlastnosti Jany Exrové se nejvíce projevují v této ukázce.
3. Charakterizujte pana Rochestera, kterého Jana v ukázce zmiňuje, a jeho motivaci pro sňatek se slečnou Ingramovou.

Ukázka II

Zakoušela jsem muka, jako by mi útroby svírala ruka z rozžhaveného železa. Byla to strašná chvíle zápasu, temnot, žáru! Nikdy žádná živoucí lidská bytost nemohla zatoužit, aby byla milována víc než já; toho, který mě tolik miloval, jsem úplně zbožnovala – a a přece jsem se musela vzdát lásky a své modly. Má nesnesitelná povinnost bylo vyjádřeno v jediném děsném slově: „Odejdi!“

Úkoly k rozboru:

1. Zasad'te ukázku do kontextu celého díla.
2. Které vlastnosti ústřední postavy se v této ukázce nejvíce projevují.
3. Vysvětlete motivaci postavy pro rozhodnutí, které je zobrazeno v ukázce.

Zdroje:

- Brontë, Charlotte: *Jana Eyrová. [překlad a poznámky Jarmila Fastrová]*. Vyd. v ČS I. Praha : Český spisovatel, 1994. 464 s. ; . ISBN 80-202-0470-9 (váz.)
- Macura, Vladimír, *Slovník světových literárních děl : A-L. I. díl. zpracoval kolektiv autorů za vedení Vladimíra Macury*. Vyd. I. Praha : Odeon, 1988. 475 s. ; .